

Ymateb Cymdeithas yr Iaith i Ymgynghoriad ar Gynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg - y fframwaith deddfwriaethol sy'n cefnogi Darpariaeth Addysg Gymraeg

1. Mae Cymdeithas yr Iaith yn fudiad sy'n ymgyrchu'n ddi-drais dros y Gymraeg a holl gymunedau Cymru.
2. Credwn bod effeithiolrwydd y system addysg i greu siaradwyr newydd yn gwbl ganolog ac allweddol i strategaeth iaith y Llywodraeth: nid oes modd fforddio peidio â chyflawni yn y maes hwn. Mae tynged holl strategaeth y Llywodraeth yn ddibynnol ar hynny.

Ym mis Rhagfyr 2015, cyhoeddodd Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg y Bedwaredd Senedd argymhellion yn ei adroddiad ar 'Ymchwiliad i Gynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg'. A yw'r fframwaith deddfwriaethol ar gyfer Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg wedi gwella ers hynny?

3. Nid oes amheuaeth bod y system addysg bresennol yn gwbl anaddas i gyflawni'r twf mewn addysg cyfrwng Cymraeg sydd ei angen.

Mae'r CSGA'au wedi methu â chyflawni ar dargedau cenedlaethol y Llywodraeth, ac , ar y graddfeydd twf presennol, byddai'n cymryd sawl canrif i gyrraedd addysg cyfrwng Cymraeg i bawb. Nid yw'r gyfundrefn yn addas i unrhyw ddiben positif, heb sôn am darged o filiwn o siaradwyr Cymraeg nag ychwaith y nod o wneud y Gymraeg yn norm fel cyfrwng addysgu'r system.

4. Mae strategaeth iaith 'miliwn o siaradwyr' a'r targedau addysg yn "Cymraeg mewn addysg: cynllun gweithredu 2017 i 2021" yn amlygu anaddasrwydd y gyfundrefn bresennol.
5. Mae'r Llywodraeth am weld:
  - 70% o blant yn gadael yr ysgol yn rhugl eu Cymraeg erbyn 2050
  - 40% o blant yn mynychu addysg cyfrwng Cymraeg penodedig erbyn 2050.
6. Mae'r targedau hynny yn golygu bod rhaid cael cyfundrefn sy'n cynllunio'n rhagweithiol dros gyfnod hir i ehangu a normaleiddio addysg cyfrwng Cymraeg, nid un sy'n dibynnu ar 'fesur y galw' neu gynlluniau di-gyfeiriad.
7. Nid yw Cynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg wedi cyflawni ac mae angen creu strwythur fydd yn arwain at normaleiddio ac ehangu addysg cyfrwng Cymraeg.
8. Rhaid sefydlu cyfundrefn sy'n sicrhau cynllunio rhagweithiol, bwriadus, cadarn a hir dymor, gan fod y drefn bresennol wedi methu.
9. Wrth gloriannu'r gyfundrefn bresennol yng Nghymru, credwn ei bod yn bwysig ystyried yr enghreifftiau gorau o gwmpas y byd. O edrych ar dair tiriogaeth sy'n berthnasol i sefyllfa ieithyddol Cymru, mae'n eglur bod y deddfwriaeth yn llawer iawn mwy cadarn ynghylch addysgu yn eu hieithoedd brodorol. Er bod

gwahaniaethau rhwng deddfwriaeth yr ardaloedd hyn, mae'n eglur mai nod y gyfundrefn yw gwneud yr iaith frodorol yn norm cyfrwng yr addysgu.

10. Catalwnia:

Dywed Erthygl 20 – deddf addysg Catalwnia:

"1. Mae'r Gatalaneg, fel priod iaith Catalwnia, hefyd yn iaith addysg, ar bob lefel ac ym mhob math o addysgu.

2. Bydd sefydliadau addysg ar bob lefel yn peri mai'r Gatalaneg yw'r cyfrwng arferol i fynegi gweithgareddau addysgu a gweinyddol, yn fewnol ac yn allanol."

11. Glwad y Basg:

Dywed Erthygl 15 y gyfraith yng Ngwlad y Basg:

"Cydnabyddir hawl yr holl fyfyrwyr i gael eu haddysgu... yn y Fasgeg...ar y lefelau addysgol gwahanol.

I'r perwyl hwn bydd y Senedd a'r Llywodraeth yn mabwysiadu'r mesurau angenrheidiol hynny a fydd yn gogwyddo tuag at ehangu cynyddol yn nwyieithrwydd cyfundrefn addysg Cymuned Ymreolaethol Gwlad y Basg."

12. Québec

Dywed Siarter yr Iaith Ffrangeg – Québec

"PENNOD II

HAWLIAU IAITH SYLFAENOL

6. Mae gan bob person sy'n gymwys i dderbyn addysg yn Québec yr hawl i dderbyn yr addysg honno yn y Ffrangeg.

PENNOD VIII

IAITH YR ADDYSGU

72. Trwy gyfrwng y Ffrangeg y bydd yr addysgu yn yr ysgolion meithrin, ac yn yr ysgolion cynradd ac uwchradd, gyda'r eithriadau a nodir yn y bennod hon.

13. O gymharu'r gyfundrefn yma â'r enghreifftiau rhyngwladol uchod, ymddengys fod nifer o ddiffygion amlwg, gan gynnwys y canlynol:

- Nid oes hawl statudol i addysg cyfrwng Cymraeg;
- Nid oes nod nac amcan hirdymor yn y deddfwriaeth gynradd;
- Nid oes dull o sicrhau cynllunio tymor canol na cherrig milltir ar amserlen 5-10 mlynedd o fewn y gyfundrefn;
- Nid oes disgwyliad o gynnydd;

- Mae cynlluniau yn ddulliau clogyrnaidd a chymhleth o gymharu â theclynnau deddfwriaethol eraill, megis Safonau'r Gymraeg, sy'n gosod templed er mwyn sicrhau bod cynghorau yn gweithredu'n unol â nhw;
  - Nid oes cymhelliant i gynghorau – boed yn ariannol nac fel arall – i gyflawni ar ymrwymadau'r cynlluniau
14. Er mwyn gweddnewid y gyfundrefn o fewn ychydig ddegawdau i gyfundrefn fel un o'r uchod dylid disodli cyfundrefn fethedig Cynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg gyda chyfundrefn sy'n gosod targedau clir, di-droi'n-ôl.
15. Credwn fod angen cyfundrefn sy'n cyd-fynd â'r egwyddorion canlynol:
- Nod a threfn cynllunio addysg Gymraeg uchelgeisiol a chyraeddadwy yn genedlaethol, yn rhanbarthol ac yn lleol
  - Mesurau pendant o ran cynllunio'r gweithlu
  - Cymhelliant ariannol clir a pharhaol
  - Cynlluniau strategol cenedlaethol a lleol cynaliadwy
  - Cefnogaeth statudol er mwyn sicrhau cynllunio manwl
  - Fframwaith strategol hirdymor, a chynlluniau tymor byr a thymor canol manwl
16. Ymhellach, mae angen gweithredu ar argymhellion adroddiad yr Athro Sioned Davies, a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru yn 2013, Un iaith i bawb: Adolygiad o Gymraeg ail-iaith yng Nghyfnodau Allweddol 3 a 4.
17. Yn benodol mae angen
- (i) dileu 'Cymraeg Ail iaith' a'i ddisodli gydag un cymhwyster Cymraeg i bob disgybl (argymhelliad 6), a
  - (ii) gosod "targedau i sicrhau mwy o ddysgu cyfrwng Cymraeg ar draws y cwricwlwm mewn ysgolion cyfrwng Saesneg" (argymhelliad 15)

I ba raddau y mae'r Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg yn cyfrannu at y canlyniadau a'r targedau a nodir yn Strategaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer y Gymraeg – [Cymraeg 2050](#)?

18. Yn 2019 cyhoeddodd Cymdeithas yr Iaith dargedau blwyddyn 1 fyddai angen eu cyrraedd er mwyn cyrraedd y nod o filiwn o siaradwyr erbyn 2050, byddwn yn diweddarau'r ffigurau'r yn dilyn cyhoeddi canlyniadau'r Cyfrifiad, ond pryderwn nad yw'r targedau yn agos at gael eu cyrraedd, fel maen nhw ar hyn o bryd.
19. Mae'r ystadegau a dadansoddiad ohonynt i'w gweld yma:
<https://cymdeithas.cymru/sites/default/files/Targedau%20Addysg%20Lleol2.pdf>
20. Dydy targed ar gyfer Blwyddyn 1 ddim yn ddigonol wrth ei hun gan nad yw'n mynd i'r afael â diffyg dilyniant, sy'n broblem enfawr mewn rhai siroedd ac i'r iaith yn genedlaethol. Mae targedau ar gyfer blynyddoedd ysgol eraill yn hanfodol i lwyddiant y gyfundrefn.

21. Oni bai bod targedau ar gyfer blynyddoedd hŷn, ni fydd y Llywodraeth yn gallu cyflawni ar yr addewid i ddileu unrhyw ddiffyg dilyniant presennol mewn addysg Gymraeg. Mae'r diffyg dilyniant presennol yn effeithio ar 11% o ddisgyblion yn genedlaethol, pobl ifanc sy'n colli eu gafael ar y Gymraeg oherwydd y gyfundrefn bresennol.
22. Ni ellid gorbwysleisio pa mor dyngedfennol yw'r targedau hyn i lwyddiant strategaeth iaith Gymraeg 2050. Nid oes modd i'r Llywodraeth gymryd unrhyw risg o fethu â chyrraedd targedau twf yn y ddarpariaeth. Pryderwn nad oes ymdrech i gynllunio ar sail modelu'r tebygolrwydd y caiff targedau amrywiol eu cyrraedd. Er enghraifft, heb fod gweithredu sylweddol ar fyrder i fynd i'r afael â'r mater, dylai fod yn amlwg bod llawer iawn o ansicrwydd am allu'r Llywodraeth i gyrraedd ei tharged o gael hanner y disgyblion sydd mewn addysg 'cyfrwng Saesneg' yn siarad Gymraeg. Fodd bynnag, nid oes cydnabyddiaeth o hyn na chynigion clir yn y rheoliadau na'r canllawiau i fynd i'r afael â'r her.
23. Mae'r targedau o ran twf addysg cyfrwng Gymraeg ar gyfer cynghorau unigol yn rhy isel am sawl rheswm:
- mae gosod targedau twf addysg cyfrwng Gymraeg sydd mor isel yn golygu bod y Llywodraeth yn llwyr ddibynnol ar gyrraedd y targedau hynny er mwyn i hanner y disgyblion sy'n gadael ysgolion Saesneg fod yn siaradwyr Gymraeg, nid oes unrhyw dargedau meintiol na mecanwaith cadarn ar gyfer cyflawni'r targed uchelgeisiol hwn;
  - mae'r targedau cenedlaethol presennol yn cymryd yn ganiataol na fydd cwmp yng nghanran y disgyblion sy'n cael addysg cyfrwng Gymraeg o un cyfnod addysg i'r llall. Er bod mynd i'r afael â diffyg dilyniant yn hanfodol, nid yw'n realistig rhagdybio y bydd y diffyg dilyniant presennol yn diflannu'n llwyr, felly dylai'r Llywodraeth osod targedau twf uwch ar gyfer oedrannau iau er mwyn gwneud yn iawn am y cwmp anochel mewn grwpiau oedran hŷn.
24. Ymhellach mae perygl bod y CSGA'au yn amherthnasol i'r ardaloedd lle mae'r Gymraeg ar ei chryfaf ond yn wynebu heriau enfawr.
25. Fel ag y mae dydyn nhw ddim yn ddigonol i wella darpariaeth nifer o gynghorau yn y Gorllewin, yn enwedig Gwynedd a Môn, gan nad oes cynigion na thargedau meintiol ar gyfer normaleiddio'r Gymraeg fel cyfrwng dysgu ym mhob ysgol nac ychwaith o ran canran y grwpiau oedrannau hŷn sy'n cael addysg cyfrwng Gymraeg.
26. Felly mae angen rhoi disgwyliad ar bob awdurdod, gan gynnwys Gwynedd a Môn, i wneud cynnydd.
27. Mae angen cymhellion a chymau gorfodi clir er mwyn sicrhau bod awdurdodau lleol yn cyflawni ar eu targedau a'u hamcanion;
28. Dylai'r canllawiau amlinellu'n fanwl y cymorth a'r camau polisi cadarn newydd a weithredir gan y Llywodraeth ac asiantaethau eraill er mwyn eu cynorthwyo a'u

cymell i gyflawni ar y targedau yn y rheoliadau.

29. O dan y ddeddfwriaeth sylfaenol bresennol, Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013, yr unig rym sydd gan y Llywodraeth i herio perfformiad cynghorau ar ehangu addysg cyfrwng Cymraeg yw'r pwerau o dan adran 85 i wrthod cyllun arfaethedig y cyngor ac unrhyw ddiwygiad ohono. Y tu hwnt i hynny, does dim pwerau statudol i annog, i gymell nac i orfodi newid.
30. O fod wedi ymestyn cyfnod y CSGA'au i 10 mlynedd mae'r gallu i ymyrryd er mwyn sicrhau bod cynghorau'n cyrraedd eu targedau wedi ei leihau, gan mai unwaith mewn degawd y bydd cyfle i ymyrryd. Mae 10 mlynedd yn gyfnod rhy hir heb fecanwaith cadarn sy'n sicrhau atebolrwydd allanol annibynnol, cymhellion clir a gweithredu parhaus.
31. Credwn felly bod angen grymoedd ar Estyn a Gweinidogion Cymru i ymyrryd, fel rhan o fecanwaith er mwyn sicrhau twf a normaleiddio addysg cyfrwng Cymraeg.
32. Ac ar ôl 5 mlynedd dylai Estyn gynnal arolygiad ffurfiol llawn o bob cynllun strategol awdurdod addysg er mwyn sicrhau bod y targedau'n cael eu cyflawni. Gallai arolygiad o'r fath arwain at amryw o ganlyniadau megis rhoi awdurdod mewn mesurau arbennig.
33. Credwn ei bod yn gwbl greiddiol bod cymhellion cryf, cadarn a hirhoedlog i sicrhau bod awdurdodau yn cyflawni ar y nod hirdymor a/neu dargedau cenedlaethol.
34. Mae rhai cymhellion ariannol yr ydym yn eu ffafrio er mwyn sicrhau bod awdurdodau lleol yn cyflawni ar y nod hirdymor a thargedau cenedlaethol:
  - Dylai arian cyfalaf Ysgolion yr 21ain ganrif ar gyfer adeiladau newydd i gyd gael ei glustnodi i hyrwyddo addysg cyfrwng Cymraeg.
  - Ni ddylai'r un ysgol na sefydliad addysg newydd agor sy'n darparu canran is o'r addysg drwy gyfrwng y Gymraeg na'r sefydliadau addysg yn yr ardal leol, na gyda llai na 50% o'r addysg drwy'r Gymraeg yn unman yng Nghymru.
35. Yn y cyfamser, cyn mabwysiadu'r polisi uchod, dylid parhau a chynyddu'r gronfa bresennol sy'n cynnig 100% o'r arian cyfalaf i awdurdodau lleol ar gyfer prosiectau penodedig Cymraeg.
36. Credwn ymhellach bod modd ystyried yn ogystal â neu yn lle'r uchod:
  - Lle nad yw awdurdod lleol yn cyrraedd eu targedau statudol i ehangu a normaleiddio addysg cyfrwng Cymraeg, dylid trosglwyddo'r arian refeniw i gonsortia neu ysgolion unigol sy'n dangos cynnydd ar sail cynllun strategol.
  - Parhau â chronfa gyfalaf ar wahân sydd â maint digonol er mwyn cyrraedd targedau/nod hirdymor y ddeddfwriaeth.

- Mabwysiadu rheol genedlaethol fel yr un a ffafir gan gyn-Arweinydd Cyngor Caerdydd mai dim ond ysgolion newydd sy'n ysgolion penodedig Cymraeg neu 'ddwyieithog' (sef 50%+ cyfrwng Cymraeg) y dylai gael eu hariannu trwy gyfalaf.

Pa heriau a fydd yn codi o ran cynllunio a datblygu darpariaeth cyfrwng Cymraeg, cyn Bil Addysg Gymraeg arfaethedig?

37. Mae cynllunio'r gweithlu addysg yn gwbl greiddiol i gyflawni pob targed o ran ehangu a normaleiddio addysg cyfrwng Cymraeg. Mae'n hollol bosib cynllunio ar gyfer twf sylweddol os cymerir y camau priodol nawr i sicrhau llwyddiant ac os oes mesurau digon cadarn yn eu lle.
38. Mae oddeutu 6% o'r holl weithlu yn medru'r Gymraeg ond heb fod yn addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg ar hyn o bryd, a bod 80% o'r myfyrwyr sydd ar gyrsiau hyfforddi cychwynnol athrawon o'r newydd wedi bod yn ddisgyblion mewn ysgolion yng Nghymru.
39. Roedd yr adolygiad brys a gynhaliwyd gan Aled Roberts ar ran Llywodraeth Cymru yn 2018 yn ddamniol am y sefyllfa ar y pryd:

“Prin iawn oedd yr awdurdodau hynny oedd yn cynllunio'n strategol anghenion eu gweithlu yn seiliedig ar asesiad cyfredol o fedrau iaith. Dylai asesiadau iaith fod yn hanfodol ac yna sicrhau bod disgwyliadau pendant mesuradwy ar bolisïau recriwtio a hyfforddiant.

“... Disgrifiad o'r anawsterau i recriwtio staff a geir yn hytrach nac unrhyw gynllunio strategol i fynd i'r afael â'r broblem. ... Rhaid holi pa bwrpas sydd i gynllunio ar gyfer twf sylweddol ar gyfer addysg cyfrwng Cymraeg a dwyieithog yn ystod y tair mlynedd nesaf heb bod penderfyniadau brys yn cael eu cymryd ar hyfforddi rhagor o athrawon newydd sydd yn medru'r Gymraeg, yn arbennig yn y sector uwchradd.”

40. Does fawr ddim wedi newid a credwn fod angen mesurau pendant o fewn y gyfundrefn statudol. Yn hytrach na chynlluniau tymor byr fel mae'r Llywodraeth wedi ei gyhoeddi yn ddiweddar mae angen:

(i) Sefydlu targedau statudol er mwyn cynyddu canrannau'r bobl sy'n hyfforddi i fod yn athrawon o'r newydd fydd yn addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg;

(ii) Sicrhau bod pob un cwrs yn y cynllun sabothol yn anelu i gael pob gweithiwr yn mynd ymlaen i addysgu drwy'r Gymraeg wedi'r cwrs, gyda thystysgrif sgiliau fel gwarant;

(iii) Rhaglen ddwys o hyfforddiant mewn swydd gwahaniaethol yn y gweithle, gan gynnwys:

a) cyrsiau ymwybyddiaeth iaith ar gyfer newydd-ddyfodiaid i Gymru;

b) rhaglen hyfforddiant gloywi iaith ar gyfer y 6% o athrawon sy'n medru'r Gymraeg ond ddim yn addysgu drwyddi ar hyn o bryd, gan arwain at dystysgrif gallu o fewn blwyddyn;

c) rhaglenni hyfforddiant gwahaniaethol i atgyfnerthu gallu'r mwyafrif i gefnogi defnydd o'r Gymraeg ar draws y cwricwlwm gan dargedu'r rhai mwyaf hyderus ac abl yn y Gymraeg ar gyfer rhaglenni mwy dwys yn cynnwys cyfleoedd ar gyfer cyfnodau hyfforddiant preswyl – gan arwain at ennill tystysgrif sgiliau dros gyfnod o dair blynedd;

ch) atgyfodi ac ymestyn y rhaglenni athrawon bro i lywio'r cynlluniau uchod, gan gynnwys sefydlu rhwydwaith o fentoriaid, grwpiau cefnogi ysgol/ardal.

(d) Ymestyn cyrsiau hyfforddiant cychwynnol athrawon am hyd at flwyddyn ychwanegol i alluogi darpar athrawon i ddysgu Cymraeg a gloywi iaith

41. Mae casgliadau ac argymhellion y Gymdeithas ar Gymreigio'r gweithlu addysg, yn dilyn seminar gydag arbennigwyr i'w weld yma:
<https://cymdeithas.cymru/dogfen/cynllunior-gweithlu-addysg-cyrraedd-miliwn-o-siarad-wyr-cymraeg>
42. Cyhoeddodd y Gymdeithas Strategaeth Datblygu Gallu'r Gweithlu Addysg yn gynharach eleni: https://cymdeithas.cymru/datblygu_gweithlu
43. Y gwir yw bod angen deddfu er mwyn gwella meysydd megis y canlynol:
- symud i system o dargedau lleol pendant yn lle cynlluniau lleol;
  - pwerau gorfodi a chymhell er mwyn cyrraedd y targedau;
  - nod deddfwriaethol i ddisodli mesur y galw;
  - gosod dyletswyddau ynghylch darpariaeth blynnyddoedd cynnar;
  - gosod dyletswyddau ynghylch addysg ôl-16;
  - trafndiaeth am ddim i sefydliadau addysg cyfrwng Cymraeg;
  - dyletswyddau a newidiadau ynghylch cynllunio'r gweithlu.
44. Yn ein barn ni felly, dylai'r Ddeddf Addysg Gymraeg arfaethedig:
- Sefydlu nod hirdymor yn y ddeddfwriaeth i gynllunio ar gyfer addysg cyfrwng Cymraeg cyflawn i bawb, trwy ddisodli 'mesur y galw';
  - Sefydlu cyfundrefn sydd â chymhellion ariannol clir – refeniw a chyfalaf – a fformiwla glir er mwyn sicrhau bod y targedau hynny'n cael eu cyflawni drwy awdurdodau lleol.
  - Gosod targedau o ran cynyddu nifer a chanran y pynciau a addysgir drwy gyfrwng y Gymraeg mewn ysgolion sy'n addysgu'n bennaf drwy'r Saesneg ar hyn o bryd, yn unol ag argymhelliad adroddiad yr Athro Sioned Davies;
  - Sefydlu hawl i drafndiaeth yn rhad ac am ddim i ysgolion a meithrinfeydd Cymraeg.
  - Gosod dyddiad targed statudol ar gyfer darparu addysg blynnyddoedd cynnar a chyfnod sylfaen yn Gymraeg yn unig ar draws Cymru gyfan.
  - Sefydlu ac ehangu canolfannau trochi ym mhob sir, gyda'r nod o sicrhau eu bod yn gweithredu ar yr un patrwm â'r gyfundrefn yng Ngwynedd, drwy wneud y canolfannau yn rhan o ddarpariaeth statudol i gynghorau lleol yn eu hardal

- Sefydlu targedau statudol o ran nifer y bobl sy'n hyfforddi i fod yn athrawon o'r newydd er mwyn sicrhau cynnydd yn y ganran fydd yn addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg
- Sefydlu'r hawl i addysg cyn-ysgol leol yn Gymraeg a gosod cyfrifoldeb ar awdurdodau lleol i sicrhau bod darpariaeth gofal ac addysg cyn-ysgol cyfrwng Cymraeg yn y sir i baratoi plant ar gyfer addysg statudol Gymraeg
- Sefydlu'r hawl i astudio drwy'r Gymraeg mewn addysg ôl-16, gan gynnwys y brifysgol, mewn prentisiaeth ac yn y chweched dosbarth neu yn y coleg.
- Gosod dyletswydd ar awdurdodau lleol a chonsortia addysg i gynllunio'n strategol a darparu rhaglenni dysgu proffesiynol fydd yn cynyddu nifer y gweithwyr addysg sy'n gwella eu sgiliau Cymraeg. Dylai hyn gynnwys cydnabyddiaeth o hawl gweithwyr addysg i ddysgu'r Gymraeg yn rhugl yn y gwaith.
- Er mwyn gwednewid y system o fewn ychydig ddegawdau i system debyg i un Catalwnia, dylid disodli'r gyfundrefn bresennol o Gynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg a lunir gan awdurdodau lleol, cyfundrefn sydd wedi methu, gyda system sy'n gosod targedau clir, di-droi'n-ôl ar gyfer normaleiddio ac ehangu addysg cyfrwng Cymraeg er mwyn cyrraedd y nod hirdymor erbyn dyddiad(au) pendant